

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

45

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-64-8

BRNO 2004

3001-

9395458

PŘEHLED VÝZKUMŮ 45

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
- Odpovědný redaktor: doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc.,
PhDr. Rudolf Procházka, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del
Maschio
- Na titulním listě: Jeskyně Švédův stůl. Foto Jiří A. Svoboda
- Tisk: Bekros
- Náklad: 400 ks

© 2004 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

tury můžeme však v prostoru Frýdku předpokládat existenci osady této kultury.

Jiří Juchelka, NPÚ Ostrava

Resumé

Frýdek-Místek (Bez. Frýdek-Místek). Warenhaus Kaufland. Kultur der Lausitzer Urnenfelder. Siedlungsfund. Rettungsgrabung.

HABROVANY (okr. Vyškov)

„Vinohrady“. Pozdní doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při budování inženýrských sítí pro sídliště rodinných domků na západním okraji Habrovan bylo porušeno polykulturní pravěké sídliště. Zkoumaná plocha se nachází na mírném svahu orientovaném k jihovýchodu při západním okraji obce, severně od habrovanského zámku. Na mapě ZM 24-41-19 je naleziště vymezeno body 65/20, 78/32, 82/26, 71/15 mm od Z/J s. č. Nadmořská výška lokality se pohybuje kolem 320 m.n.m. Naleziště leží na severozápadním okraji Vyškovské brány, při úpatí jednoho z výběžků Dražanské vrchoviny.

V profilech vyhloubených sond bylo zdokumentováno téměř 2 m mocné souvrství tvořené několika kulturními vrstvami s množstvím materiálu. Pod ornici, která zde dosahovala síly 20-30 cm, nacházela se cca 50 cm (místy až 80 cm) mocná tmavá vrstva, kterou bylo možné zachytit na celé ploše a ve které se daly odlišit dvě kulturní vrstvy. Svrchní vrstva je podle převažujícího materiálu datovatelná do doby halštatské. Vrstva pod ní obsahovala nálezy zařaditelné do pozdní doby bronzové – materiál byl kulturně nejednotný, obsahoval prvky slezské i podolské kultury. Na toto kulturní souvrství navazovala 20-30 cm mocná vrstva druhotně přemístěné spraše nahodile obsahující drobné zlomky mazanice a keramiky, které je možné rámcově datovat do pozdní doby kamenné. V této žluté až žlutohnědé vrstvě bylo také zachyceno 36 zahloubených objektů patřících k pozdně bronzovému a halštatskému horizontu osídlení. V hloubce cca 120 cm nasedala na další kulturní vrstvu o síle 30-50 cm s keramikou eneolitického stáří (viz kap. Eneolit, Doba železná).

Nejzajímavějšími objevy byly kruhové a oválné propálené plochy, pozůstatky blíže nespecifikovaných žárovišť/ohnišť. Nacházely se na horní úrovni vrstvy z pozdní doby bronzové, ve střední a spodní části zkoumané plochy. Byly tvořené vrstvou drobného štěrku a zlomků keramiky, na které spočívala do červena propálená prachová hlína zakončená žárem ztvrdlou hladkou vrstvou. Největší z těchto „ohnišť“ mělo v průměru 1,5 m a bylo ohraničeno velkými plochými kameny. Tyto objekty lze rámcově datovat do pozdní doby bronzové, kdy zde mohly plnit výrobní (pece) nebo snad i kultovní funkci. Kromě těchto žárovišť bylo na ploše identifikováno množství dalších žárem poškozených objektů a popelovitých vrstev s četnými nálezy ohněm deformované keramiky, které mohou svědčit o násilném zániku jedné fáze tohoto sídliště. Tuto teorii by mohl podpořit i nález železného hrotu oštěpu z halštatské vrstvy.

Zuzana Baarová, M Vyškovska ve Vyškově

Resumé

Habrovany (Bez. Vyškov). „Vinohrady“. Spätbronzezeit (HB). Siedlung. Rettungsgrabung.

HAMRY (okr. Prostějov)

„Na Křemeli“. KLPP. Sídliště (?). Povrchový sběr. Uložení: Muzeum Prostějovska v Prostějově.

Povrchovými sběry v září roku 2003 byl v polní trati „Na Křemeli“ získán na ploše cca 0,5 ha soubor fragmentů keramiky svědčící o existenci doposud neznámé polykulturní lokality, pravděpodobně sídliště. Lokalita se nachází na nevýrazném návrší orientovaném k jihovýchodu severně od obce Hamry. Typologicky určitelné zlomky je možno zařadit do eneolitu, kultury lužických popelnicových polí, laténu a středověku.

Josef Hebr, Prostějov

Pavel Moš, M Prostějovska v Prostějově

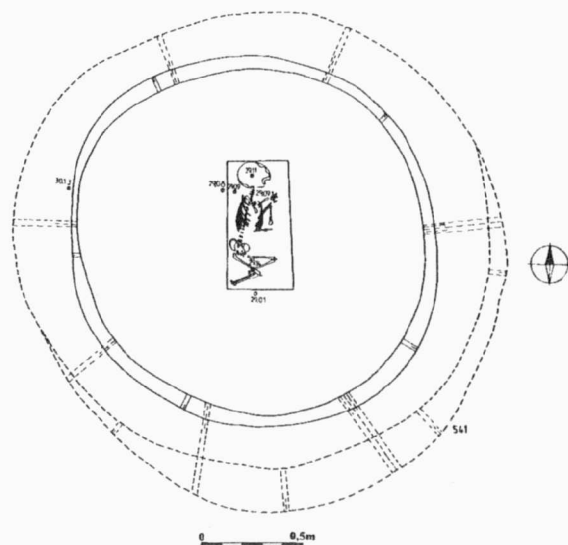
Resumé

Hamry (Prostějov District). „Na Křemeli“. Late Bronze/Early Iron Age. Settlement (?). Surface collection.

HODONICE (okr. Znojmo)

Extravilán. VěS a velatická fáze-KSPP. Sídliště, pohřeb v jámě. Záchranný výzkum.

Při výstavbě komunikace k závodu 3 Vertex v Hodonicích se podařilo prozkoumat plochu o rozloze 1,5 ha. Zachytilo se osídlení z průběhu starší a mladší doby bronzové. Objekty věteřovské skupiny se nacházely uprostřed zkoumané plochy, přičemž na okrajích jejich koncentrace byly prozkoumány menší objekty (509, 529) s bohatými nálezy celých keramic-

Obr. 8. Hodonice, extravilán. Půdorys jámy 541 s pohřbem dítěte na dně (věteřovská skupina). Hodonice, Unbauter teil der Gemeinde. Grundriß der Grube (Nr. 541) mit der Kinderbestattung am Boden (Věteřover Gruppe).

kých nádob. Podstatná část objektů, která se nacházela v menší prohlubni, obsahovala pouze drobné zlomky keramiky, ve většině případů však byla bez nálezů, což svědčí spíše o krátkodobém trvání osady. Mimo objektů s keramikou stojí objev dětského kostrového pohřbu na dně velké zásobní jámy 541 (obr. 8). Dítě bylo uloženo bez milodarů ve skrčené poloze na levém boku s orientací S-J, obličejem k východu. Závěr pravěkého osídlení reprezentuje rozsáhlý hliník velatické kultury s početným souborem keramiky.

Intravilán obce. Kultura únětická. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při výstavbě bytových domů v severovýchodní části intravilánu obce (viz kap. Neolit) se podařilo prozkoumat celkem 10 objektů, z nichž 9 náleželo klasickému stupni únětické kultury. Objekty se oproti epilengyelskému hliníku nacházely poněkud níže v prostoru domů A1 a B. Jednalo se většinou o větší či menší zásobní jámy, případně větší soujamy s vnitřní zásobní jámou (jáma 507). K nejzajímavějším zjištěním patří nepochybně propojení dvou zásobních jam 502 a 505 tunelem (lochtem), který dokládá vznik a fungování většího zásobního systému a sídliště únětické kultury. Mimo bohatého keramického materiálu stojí za pozornost velké množství zrnitěrek a kompletní, částečně ohořelé hostinné dláto.

Zdeněk Čížmář, UAPP Brno

Resumé

Hodonice (Bez. Znojmo). Unbauter Teil der Gemeinde. Věteřover Gruppe u. Velaticer Phase der Kultur der mitteldanubischen Urnenfelder. Siedlung u. Grube mit Grab. Rettungsgrabung.

Hodonice (Bez. Znojmo). Bauter Teil der Gemeinde. Aunjetitzer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

HRADČANY (k. ú. Kobeřice, okr. Prostějov)

„U vývozu“. KLPP. Kulturní vrstva. Sídliště. Záchranný výzkum.

V měsíci květnu byla zahájena výměna vysokotlakého plynovodního řadu DN 500 v úseku mezi Želcí a Vřesovicemi. Zemní práce byly průběžně sledovány, a přestože až na výjimky byly prováděny v trase starého řadu, došlo k objevení několika dosud neznámých archeologických lokalit. Dvě polohy s archeologickými nálezy byly zjištěny i na území obce Hradčany – Kobeřice, a sice na katastru Kobeřic. Obě leží v polní trati „U vývozu“.

Jedná se o k severu obrácený svah rozlehlé, z větší části zemědělsky obdělávané náhorní plošiny s nejvyšším bodem Hůrka, kóta 278 m, která je součástí Prostějovské pahorkatiny.

Lokalita 1: ZM 1:10 000, list 24-24-22, 370 mm od Z s.č. a 5 mm od J s.č.

Lokalita 2: ZM 1:10 000, list 24-42-06, 350 mm od Z s.č. a 362 mm od J s.č.

Při kontrole rýhy po vyvednutém VTL plynovodním řadu nás zaujal profil protlakové šachty při polní cestě vedoucí podél inundace potoka Brodečky. Na první pohled bylo zřejmé, že se jedná o antropogenní uložení snesené z vyšších partií

svahu. Po tomto zjištění jsme znovu prohlédli profily rýhy plynovodu a v poloze 2 skutečně objevili kulturní vrstvu a zbytek objektu z období lužických popelnicových polí. Čitelnost situace do značné míry komplikoval charakter zemních prací. Keramika nalezená v poloze č. 1 patří kultuře lužických popelnicových polí, obsahuje však i příměs střepů klasifikovaných jako keramika doby římské.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Resumé

Hradčany (Kataster Kobeřice, Bez. Prostějov). „U vývozu“. Lausitzer Urnenfelderkultur. Kulturschichte. Siedlung. Rettungsgrabung.

NOVÉ HVĚZDLICE (okr. Vyškov)

„Přídánky od Málkovic“. Mladší doba bronzová. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

Dosud neznámé žárové pohřebiště bylo zachyceno v rámci dohledu při stavbě nové větve vodovodního přivaděče Bohdalice – Nesovice. Lokalita se nachází na mírném severním svahu přibližně 200 m jihozápadně od intravilánu obce, přímo nad drobnou vodotečí Hvězdličkou. V přibližně 6 m široké ploše byly po skrývce ornice a následně začístění zjištěny pozůstatky celkem 14 silně porušených žárových hrobů, rozptýlených v délce asi 70 m. Byly většinou jen mělce zahloubeny a díky tomu silně narušeny orbou a následně skrývkou – zpravidla byla zachycena pouze dna nádob se zbytky kremace. Výjimku tvoří pouze tři hroby uložené v hlubších oválných až obdélných jámách, které obsahovaly celé nádoby – pozůstatky kremace v nich však zcela chybí.

Rekonstruovatelná keramika pochází pouze z 5 hrobů, především jde o jednoduché dvoukónické nádoby s drsněnou spodní částí, datovatelné do mladší doby bronzové. Mezi další nálezy patří jediný zlomek drátěného bronzového šperku a fragmenty menší zoomorfí nádobky.

David Parma, ÚAPP Brno

Resumé

Nové Hvězdlice (okr. Vyškov). „Přídánky od Málkovic“. Jüngere Bronzezeit. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

OLBRAMOVICE (okr. Znojmo)

„Sady“ a „Louky“. ÚK, VěS, SMHK. Pohřebiště, sídliště, keramický depot. Záchranný výzkum.

Na základě smlouvy o dílo mezi objednatelem Správa a údržba silnic Jihomoravského kraje a zhotovitelem Ústav archeologické památkové péče v Brně byl ve dnech 24.3.-3.4. 2003 proveden záchranný archeologický výzkum na akci „Olbramovice-obchvat“. Nalezště je situováno Z-JZ od centra obce Olbramovice, v polních tratích „Sady“ a „Louky“ (214-216 m n. m.). Na mapě ZM 1:10 000, list 34-12-01, ji vymezují koordináty Z : J s. č. (385 : 32, 417 : 373).

Archeologické situace byly lokalizovány v bezprostřední blízkosti silnice ze směru Moravský Krumlov – Olbramovice až po objekty bývalého ZD. Archeologický výzkum byl končí-